

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia marca 2010 r.

**Pan
Mirosław Karapyta
Wojewoda Podkarpacki**

LRZ-410-31-04/2009
P/09/074

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie kontrolę realizacji w latach 2007 – 2010 zadań wynikających z ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o *mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* (Dz. U. Nr 17, poz. 141 ze zm.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 lutego 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie przez Wojewodę Podkarpackiego zadań określonych w art. 22 ustawy o *mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym*.

1. W kontroli ustalono, iż według danych Narodowego Spisu Powszechnego, przeprowadzonego w 2002 r., na terenie województwa podkarpackiego zamieszkują przedstawiciele 9 mniejszości narodowych i etnicznych, w tym największy udział stanowiły mniejszości: ukraińska - 2.984 osoby (0,143% ogółu mieszkańców województwa podkarpackiego), romska - 712 osób (0,034%) i łemkowska - 147 osób (0,007%). Udział

pozostałych mniejszości kształtuje się od 0,004% (mniejszość niemiecka – 76 osób) do 0,0005% (mniejszość słowacka – 10 osób).

W latach 2007-2009 na terenie województwa podkarpackiego zarejestrowane były 24 organizacje mniejszości narodowych i etnicznych, których jednym ze statutowych zadań była działalność na rzecz mniejszości narodowych.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zapewnienie właściwych warunków organizacyjnych i kadrowych do realizacji zadań dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych.

Wojewoda ustanowił z dniem 13 maja 2008 r. Pełnomocnika do Spraw Mniejszości Narodowych w osobie zastępcy dyrektora Wydziału Obywatelskiego i Cudzoziemców PUW, do zadań którego należało m. in.: koordynowanie działań organów administracji rządowej realizujących zadania na rzecz mniejszości na terenie województwa podkarpackiego. Zadania Wojewody wynikające z przepisów ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych zostały określone w *Regulaminie Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie* i przypisane Wydziałowi Obywatelskiemu i Cudzoziemców, a w zakresie m. in. współpracy z placówkami dyplomatycznymi, organizacjami krajowymi i międzynarodowymi zajmującymi się grobami wojennymi oraz upamiętnieniami - Wydziałowi Polityki Społecznej. Pracownik zajmujący się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych posiadał szczegółowy, czytelny zakres czynności.

Zadania związane z mniejszościami narodowymi i etnicznymi realizowane były również przez:

- Podkarpackiego Kuratora Oświaty (m. in. dotyczące opiniowania wniosków beneficjentów *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*, wspomagania dyrektorów szkół i rad pedagogicznych w zakresie realizacji praw mniejszości narodowych i etnicznych),
- Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - w zakresie wynikającym z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. Nr 162, poz.1568 ze zm.),
- Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Rzeszowie.

Współpraca z tymi jednostkami administracji rządowej - w ocenie Najwyższej Izby Kontroli - przebiegała prawidłowo i była na bieżąco oceniana przez odpowiedzialne służby Wojewody. Świadczą o tym np. działania podjęte w 2008 r. przez Pełnomocnika Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w sprawie jedyne go zaistniałego w okresie objętym kontrolą przypadku prześladowania na tle rasowym rodziny przedstawiciela Romów

i czterech rodzin romskich zamieszkałych w Jaśle. Efektem tych działań było wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie gróźb karalnych, kierowanych wobec Romów, a także postępowanie wyjaśniające, dotyczące zachowania się policjantów Komendy Powiatowej Policji w Jaśle w czasie interwencji policyjnych z udziałem Romów. Pełnomocnik Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Rzeszowie zorganizował 3 września 2008 r. spotkanie w Urzędzie Miasta w Jaśle, w którym uczestniczyli m. in.: Burmistrz Miasta Jasła, przedstawiciele społeczności romskiej w Jaśle, Komendant Powiatowy Policji w Jaśle, przedstawiciel Zespołu ds. Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii MSWiA w Warszawie oraz lokalne media.

3. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie utrzymywanie kontaktów z mniejszościami narodowymi i etnicznymi poprzez organizowanie spotkań z przedstawicielami tych mniejszości - w celu wyjaśniania i rozwiązywania istniejących problemów i kwestii spornych.

Wicewojewoda Podkarpacki uczestniczył w dwóch spotkaniach z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowych: w czerwcu 2008 r. i we wrześniu 2009 r. W spotkaniu w 2008 r. udział wzięło 8 przedstawicieli mniejszości ukraińskiej (na 11 zaproszonych) i 2 przedstawicieli Romów (na 8 zaproszonych). Na spotkaniu określono m. in. najpilniejsze problemy mniejszości ukraińskiej (w tym przekazanie mniejszości ukraińskiej *Domu Narodowego* w Przemyślu). We wrześniu 2009 r. odbyło się spotkanie (z udziałem m. in. przedstawicieli rządu, mniejszości narodowych ukraińskiej i łemkowskiej, kościołów, Instytutu Pamięci Narodowej) poświęcone kwestii cmentarzy, obiektów sakralnych oraz upamiętnień na terenie województwa podkarpackiego, istotnych z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej.

4. W kontroli ustalono, iż występujące i załatwiane przez Wojewodę w latach 2007-2009 problemy mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących na terenie województwa podkarpackiego dotyczyły głównie mniejszości ukraińskiej i łemkowskiej. Dotyczyły one w szczególności cmentarzy i obiektów sakralnych, miejsc upamiętnień mniejszości ukraińskiej oraz przekazania mniejszości ukraińskiej nieruchomości położonej przy ul. Kościuszki 5 w Przemyślu (*Dom Narodowy* – budynek wybudowany ze składek społeczności ukraińskiej w okresie międzywojennym), będącej własnością Gminy Miejskiej Przemyśl. Prowadzone przez Wojewodę działania doprowadziły do podjęcia przez Radę

Miasta Przemyśla w dniu 3 września 2009 r. uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zamianę tej nieruchomości na inną stanowiącą własność Skarbu Państwa.

Sprawami gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa zajmował się *Zespół monitorujący gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa, zabudowanymi obiektami sakralnymi - cerkwiemi* powołany przez Wojewodę.

5. Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż w latach 2007-2009 w ramach prac Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Rzeszowie opiniowano i rozpatrywano ogółem 18 wniosków dotyczących miejsc upamiętnienia, złożone przez organizacje i osoby fizyczne. Wojewoda wydał opinie do wniosków dotyczących 5 miejsc ukraińskich upamiętnień. W pozostałych sprawach podjęte zostały konsultacje z Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

6. W okresie objętym kontrolą społeczności mniejszości narodowych i etnicznych nie składały skarg ani zastrzeżeń w zakresie współdziałania z Wojewodą Podkarpackim.

7. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie zadań dotyczących realizacji *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*.

W budżecie Wojewody w latach 2007-2009 zaplanowane były środki przeznaczone wyłącznie na realizację *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce* w kwotach: w 2007 r. - 438.495 zł, w 2008 r. - 438.240 zł, w 2009 r. - 277.376 zł. Program we wszystkich latach realizowało 6 jednostek samorządu terytorialnego i jednostki pozarządowe. Beneficjenci programu zwrócili do budżetu państwa niewykorzystaną kwotę dotacji: w 2007 r. w kwocie 23.123 zł (5,3%), w 2008 r. – 8709 zł (2%), a w 2009 r. - 1,70 zł.

Przy opiniowaniu wniosków do *Programu* w PUW stosowano zalecenia określone przez MSWiA w rokrocznie otrzymywanych *Informacjach na temat przedkładania wniosków oraz przekazywania środków na realizację zadań objętych Programem na rzecz społeczności romskiej w Polsce*. Opinie wniosków beneficjentów o przyznanie dotacji na realizację zadań w ramach *Programu* były ustalane kolegialnie. Wnioski edukacyjne były opiniowane przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty, w oparciu o opinie wizytatorów, którym przypisano dodatkowe zadania.

Wojewoda przekazywał środki finansowe jednostkom realizującym zadania *Programu*, zgodnie z harmonogramem ustalany w każdym roku, w uzgodnieniu z beneficjentami *Programu*.

8. W kontroli ustalono, że Podkarpacki Kurator Oświaty realizował w latach 2007-2009 systemowe wnioski pokontrolne NIK, wydane po przeprowadzeniu w 2004 r. kontroli *Funkcjonowania szkół mniejszości narodowych i etnicznych*.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.